

3. 2. 3. Rozpočet obce

Rozpočet obce je zobrazením finančního hospodaření obce či města na daný kalendářní rok. Je tedy **krátkodobým nástrojem řízení obce**. Je to klíčový nástroj pro vyjádření a realizaci jednotlivých politik obce. Rozpočet slouží jako rozhodovací nástroj, pomocí něhož jsou vymezeny priority, stanoveny cíle, sestaveny operační programy a je prováděna kontrola.¹ Pomocí rozpočtu místní vláda vykonává svou alokační, stabilizační a distribuční funkci.²

Základní typy peněžních operací, které jsou v rozpočtu obsaženy jsou příjmy, výdaje a financování. Rovnice, která pro rozpočtové hospodaření platí je:

příjmy – výdaje = - financování

O přebytkovém rozpočtu hovoříme v případě, že příjmy jsou v daném roce vyšší jak výdaje, a o deficitním rozpočtu hovoříme v případě, že výdaje v daném roce převyšují příjmy. Financování vypovídá o způsobu užití prostředků v případě přebytku rozpočtu a v případě deficitního rozpočtu o způsobu krytí tohoto deficitu. Z této rovnice vyplývá, že rozpočet je určitou **bilancí příjmů a výdajů**, kdy rozdíl mezi nimi je právě vyrovnáván financujícími operacemi. Financování má tedy opačné znaménko než výsledné saldo rozpočtu, neboť rozpočet vyrovnává.

Na rozpočet můžeme pohlížet jako na **finanční plán obce** pro roční období jejího hospodaření. Na základě analýzy minulého rozpočtového hospodaření a se znalostí faktorů, které jej ovlivňovaly, jsou odhadovány a plánovány příjmy a výdaje na následující rozpočtový rok. Pozornost by měla být zaměřena zejména na co nejpřesnější odhad těch příjmových a výdajových položek, které mají v rozpočtu obce největší váhu. Na tomto místě je nutno zdůraznit, že rozpočet je nejen plánem, ale je také zobrazením skutečného hospodaření, tak jak jsou finanční operace v něm zachycené v průběhu roku uskutečňovány.

Rozpočet je také **decentralizovaným peněžním fondem**, neboť se jedná o veřejné prostředky, které jsou v něm soustředěny, a je tedy součástí veřejných rozpočtů. Pro některé operace v něm zachycené, zejména pro daňové příjmy a řadu výdajů financujících poskytování veřejných služeb, je charakteristické uplatňování principů nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného financování typických pro celou soustavu veřejných rozpočtů. Rozpočet potom zachycuje toky finančních prostředků obce v dané rozpočtovém roce.

Prostřednictvím rozpočtu, tedy finančních operací, které jsou v něm zachyceny, se realizuje koncepce rozvoje obce. Rozpočet je tedy **nástrojem prosazování obecní politiky**. Aby tuto roli mohl plnit, je důležitá jeho srozumitelnost jak pro ty, kteří o něm rozhodují, tak pro ty, kteří se jím mají řídit. Je tedy důležité, aby stejně jako rozpočtový výhled byl sestavován ve dvou částech. Části politické, textové, která obsahuje základní trendy minulého hospodaření a z nich vycházející předpoklady pro následující rozpočtový rok, definuje cíle, které jsou v rozpočtu obsaženy včetně vymezení konkrétní odpovědnosti

¹ Mihály, H.: Local government budgeting. Local Government and Public Reform Initiative, Budapest, 2002, s. 7.

² Podrobný popis těchto funkcí najdete v Musgrave, R. A., Musgraveová, P. B.: Veřejné finance v teorii a praxi. Praha, Management Press, 1994, s. 3 – 13.

za jejich splnění, a části finanční, která obsahuje tabulky s údaji o rozpočtu daného roku, případně doplněnými o stejné údaje z minulých rozpočtových období.

Největší **omezení rozpočtu** při řízení finančních toků obce spočívá v jeho **krátkodobosti**, neboť řada procesů, které mají dopady do ekonomické situace obce, jsou dlouhodobějšího charakteru a rozpočet je tedy nemůže dostatečně zachytit. Dále je třeba si uvědomit, že rozpočet zobrazuje finanční toky obce, **nevypovídá tedy o stavu jejího majetku, jejích závazcích a pohledávkách**. Tyto informace jsou zachyceny v účetnictví obce. Také existují **finanční operace, které rozpočtem neprocházejí**, jedná se o cizí prostředky, sdružené prostředky a operace podnikatelské činnosti obce, která je sledována odděleně od rozpočtu obce. Vedle rozpočtu si obec také může zřízovat **peněžní fondy**, které mohou, ale nemusí být napojeny na rozpočet. Závisí to na rozhodnutí zastupitelstva obce a vyhlášeném statutu fondu, kterým se řídí hospodaření tohoto fondu. Tyto fondy mohou být účelové, jako například sociální fond, z jehož prostředků jsou často poskytovány příspěvky zaměstnancům na zlepšení jejich pracovních podmínek a podporu jejich motivace, nebo fond bytové výstavby, který může soustředit prostředky podporující bytovou výstavbu v obci. Příkladem peněžního fondu, který nemá upraven účel svého použití, pak může být např. fond rezerv a rozvoje, do kterého jsou zpravidla převáděny přebytky rozpočtového hospodaření. Záleží na rozhodnutí zastupitelstva každé obce jaké peněžní fondy si zřídí a jak upraví jejich příjmy a výdaje. Některé obce nemusí mít zřízen žádný peněžní fond a své prostředky mají soustředěny pouze na bankovním účtu rozpočtu.

Následující tabulka zachycuje vývoj obecních rozpočtů v letech 1997 – 2002 dle druhového třídění rozpočtové skladby. Bližšímu výkladu příjmové a výdajové stránky obecních rozpočtů se budeme věnovat v následujících kapitolách.

3. 2. 3. 1. Rozpočtový proces na úrovni obce

Rozpočtový proces představuje činnost orgánů obce spojenou se sestavením návrhu rozpočtu, jeho schválením a realizací během rozpočtového období, průběžnou a následnou kontrolu jeho plnění. Rozpočtový proces **má kontinuální charakter** a přesahuje svým trváním délku rozpočtového období, tedy jednoho roku. Má-li rozpočet plnit svou roli nástroje prosazování obecních politik, je třeba, aby se do rozpočtového procesu zapojili občané obce a další subjekty působící v obci. Průběh a náplň jednotlivých fází rozpočtového procesu obce upravují rozpočtová pravidla územních rozpočtů³.

Fáze rozpočtového procesu jsou:

- sestavení návrhu rozpočtu obce,
- projednání a schválení návrhu rozpočtu,
- plnění rozpočtu obce a průběžná kontrola plnění během rozpočtového období,
- následná kontrola plnění rozpočtu a sestavení závěrečného účtu obce.

Sestavení návrhu rozpočtu patří k nejdůležitějším fázím rozpočtového procesu. Při sestavování návrhu rozpočtu je třeba vycházet ze zájmů a potřeb občanů města a cílů, které by měl rozpočet v daném roce plnit. Cílem této fáze rozpočtového procesu je co nejpřesněji naplánovat příjmy a výdaje rozpočtu obce. Při práci na rozpočtu se vychází z minulého vývoje příjmů a výdajů, jeho zákonitostí a

³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

vlivů, které jej určitým způsobem determinovaly. Na základě této analýzy se předvídá vývoj podmínek, které budou působit na rozpočet v budoucnosti. Obec se snaží co nejpřesněji vyčíslit a odhadnout nejen výši vlastních příjmů, ale i výši dotací, které do rozpočtu v daném období poplynou. Stejně tak je důležité plánování výdajů, aby byly pokryty požadované potřeby obce a občanů. Obec musí přednostně zabezpečit plnění všech povinností uložených jí zákonem, tzv. mandatorní výdaje. Návrh rozpočtu zpravidla sestavuje finanční odbor městského či obecního úřadu. S přípravnými pracemi na rozpočtu se začíná zpravidla již v polovině předchozího rozpočtového roku.

Ve druhé fázi je schvalována celková výše rozpočtu a struktura příjmů a výdajů. Rozpočet je zpravidla projednáván radou obce a finančním výborem před tím, než je předložen k projednání a schválení v zastupitelstvu obce. **Schválení rozpočtu předchází zveřejnění jeho návrhu**, ke kterému se mohou vyjádřit a vznést případné připomínky občané obce. Zákon o obcích zde stanoví lhůtu nejméně 15 dnů, po které musí být návrh rozpočtu zveřejněn před jeho projednáním v zastupitelstvu obce, aby se občané mohli k rozpočtu vyjádřit. Návrh rozpočtu je pak projednáván a schvalován obecním zastupitelstvem na jeho veřejném zasedání. Na tomto zasedání zastupitelstva se občané mohou k rozpočtu vyjadřovat buď přímo, nebo mohli před zasedáním zastupitelstva uplatnit své připomínky k rozpočtu písemnou formou. Schvalovaný rozpočet je předkládán v třídění podle rozpočtové skladby (viz kap. 3. 3.) tak, aby vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se pak řídí výkonné orgány obce při hospodaření podle rozpočtu, právnické osoby zřízené nebo založené obcí při svém hospodaření, další osoby, které mají být příjemci příspěvku nebo dotací z rozpočtu obce. Po schválení rozpočtu v zastupitelstvu obce se provádí jeho rozpis podle podrobného členění dle rozpočtové skladby. Pokud se z nějakých důvodů nepodaří rozpočet schválit do počátku rozpočtového období, hospodaří obec podle **rozpočtového provizoria**, jehož pravidla schvaluje zastupitelstvo obce.

Obec v průběhu roku hospodaří dle schváleného rozpočtu. Provádí také jeho průběžnou kontrolu. **Průběžná kontrola plnění rozpočtu** je prováděna jednak ze strany obce (kontrolu provádí finanční výbor, rada obce a zastupitelstvo obce), jednak ze strany občanů prostřednictvím veřejných schůzí obecního zastupitelstva. Patří sem i případná analýza příčin neplnění rozpočtu a hledání nejvhodnějších opatření vedoucích k odstranění vlivu těchto negativních faktorů v rozpočtovém hospodaření. Při kontrole plnění rozpočtu může dojít k situaci, kdy je třeba korigovat původní plán vzhledem ke skutečnému vývoji reality. Je tedy třeba provést změnu rozpočtu. Změny rozpočtu se provádí **rozpočtovými opatřeními**. Povinně se rozpočtová opatření uskutečňují v případě, že dochází ke změnám finančních vztahů vůči jiným veřejným rozpočtům, tedy obci je např. v průběhu roku přiznána dotace z rozpočtu kraje, jestliže se mění závazné ukazatele vůči jiným osobám, např. bude navýšen příspěvek na provoz příspěvkové organizace obce, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového deficitu⁴. Rozhodování o změnách rozpočtu je svým způsobem „schvalování“ rozpočtu. V jisté míře může operativní změny uskutečňovat rada obce, a to pouze na základě zmocnění zastupitelstvem obce.

V poslední fázi rozpočtového procesu je prováděna analýza hospodaření a důvodů vzniku případných odchylek. Z této analýzy by měl vzejít návrh opatření, jak dále zkvalitnit rozpočtové plánování a rozpočtové hospodaření obce. Podkladem pro analýzu rozpočtového hospodaření je vyúčtování hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, které obsahuje údaje o hospodaření s příjmy a výdaji

⁴ § 16 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

obce. Tento přehled o skutečném plnění rozpočtu, tzv. **závěrečný účet**⁵, projednává a schvaluje zastupitelstvo obce. Kromě vyúčtování příjmů a výdajů rozpočtu závěrečný účet obsahuje údaje o dalších finančních operacích obce, které nejsou v rozpočtu zachyceny včetně tvorby a použití peněžních fondů, tak aby bylo možné zhodnotit hospodaření obce a jí založených a zřízených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem. Také při schvalování závěrečného účtu obce je uplatňována zásada publicity. Zákon o obcích ukládá zveřejnění závěrečného účtu obce nejméně 15 dnů před jeho projednáváním v zastupitelstvu obce. Závěrečný účet musí být schválen nejpozději 6 měsíců po skončení rozpočtového období, tj. do 30. 6. Součástí závěrečného účtu obce je i výsledek přezkumu hospodaření obce. **Přezkum hospodaření obce**⁶ je následnou kontrolou toho, zda informace obsažené ve výkazu o plnění rozpočtu obce i v dalších výkazech informujících o ekonomické pozici obce jsou věrné a pravdivé a měl by upozornit na případná rizika, která byla v souvislosti s hodnocením hospodaření obce se svým majetkem zjištěna. Přezkoumání rozpočtového hospodaření provádí auditor⁷, nebo obce mohou o přezkum svého hospodaření požádat krajský úřad. Náklady na přezkoumání hospodaření hradí obec ze svých rozpočtových prostředků. Za včasné objednání přezkumu hospodaření, tj. do 31. 1., odpovídá starosta obce. Pokud není přezkum hospodaření obce zajištěn, jedná se o správní delikt⁸ a obci může být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč. Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením obce, nebo vyjádřením souhlasu s výhradami, přičemž obec přijme opatření vedoucí k nápravě chyb a nedostatků a vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily obci škodu.

Rozpočtová pravidla územních rozpočtů ani jiný zákon neupravují proces schvalování, přijímání a vyhodnocování rozpočtového výhledu. Nekladou tedy na obce v této oblasti žádné požadavky a nevymezují žádná pravidla. Je tedy pouze na rozhodnutí obce jakou procedurou a v jakých termínech rozpočtový výhled přijmou, stejně tak nejsou upraveny podmínky jeho změn a podávání informací o jeho plnění.

3. 2. 3. 3. Rozpočtové zásady

Při sestavování rozpočtu a hospodaření na jeho základě by měly být dodržovány určité zásady⁹. Jedná se o zásadu:

- každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu jako základu úspěšného hospodaření obce,
- reálnosti a pravdivosti, tj. reálný odhad příjmů a výdajů rozpočtu, aby při jeho plnění nedocházelo k výrazným odchylkám,
- úplnosti a jednotnosti rozpočtu dosažené pomocí třídění operací rozpočtovou skladbou,
- publicity, jejímž cílem je důkladná informovanost všech občanů o hospodaření obce.

⁵ § 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

⁶ Tato problematika je upravena vyhláškou MF č. 41/2002 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

⁷ Více viz § 2 zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb., v platném znění.

⁸ Viz §22a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

⁹ Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů. Orac, Praha, 2000, s. 139.

Je nutno zdůraznit, že publicita rozpočtu se má účinkem, pokud není rozpočet sestavován ve srozumitelné formě. Jen stěží se může kdokoli vyjadřovat k rozpočtu, jehož strukturu a obsahu rozumějí pouze jeho tvůrci.

3. 3. Rozpočtová skladba

Pro klasifikaci peněžních operací obsažených v rozpočtu je používána rozpočtová skladba upravená vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb. Rozpočtová skladba zajišťuje jednotné členění operací všech veřejných rozpočtů a tím možnost srovnání údajů ve veřejných rozpočtech obsažených. Rozpočtová skladba používá čtyři základní členění rozpočtových operací, a tím poskytuje různé pohledy na finanční hospodaření daného subjektu, neboť informace jednotlivých členění se vzájemně doplňují.

Rozpočtová skladba je vázána na pohyby na bankovních účtech obcí a vztahuje se pouze na rozpočtové hospodaření a peněžní fondy obcí¹⁰. To znamená klasifikují se jí operace rozpočtu a peněžních fondů obce. Nepoužívá se pro operace podnikatelské¹¹, tedy ziskové, činnosti, které obce sledují odděleně od svého rozpočtu a do rozpočtu pouze promítají roční výsledek této činnosti¹². Dále se rozpočtová skladba nevztahuje na operace cizích prostředků, může se jednat například o peněžní prostředky, které nejsou obce a byly na účet obce přijaty omylem nebo například o prosincové mzdy, které budou vyplaceny zaměstnancům obce až v lednu, a jsou ke konci roku převáděny na účet cizích prostředků, aby se promítly ještě v rozpočtu daného roku, pokud se obec pro tento způsob vyplácení mezd rozhodne. Rozpočtová skladba se také nevztahuje na účty sdružených prostředků. Na tomto účtu, který vede jedna ze sdružených obcí, se soustřeďují prostředky za konkrétním účelem, kvůli kterému se obce sdružily, například na zajištění dopravní obslužnosti území či pro výstavbu společné čistítky odpadních vod.

Rozpočtová skladba je číselník, který vydává ve formě vyhlášky Ministerstvo financí a na jeho přípravě se podílejí i další ministerstva. Jejím účelem je zachytit informace, které tyto subjekty sledují zejména k podřízeným subjektům a i vůči jiným organizacím, které vykonávají činnosti, jež mají tyto resorty ve své působnosti. Tento číselník je značně rozsáhlý, pro detailnost informací, které obsahuje, byla Česká republika kritizována např. A. Schickem¹³. Ten uvádí, že rozpočtování je potom více technickým cvičením v zatřídování položek podle klasifikace, než přípravou politik a informace o účelech veřejných výdajů jsou nedostatečné.

3. 3. 1. Členění peněžních operací rozpočtovou skladbou

Druhové členění peněžních operací vychází ze základních ekonomických kategorií obsažených v rozpočtu, tedy z příjmů, výdajů a financování. Zobrazuje tedy **ekonomický charakter dané operace**. Pro obce je toto členění **povinné**. Používá čtyři úrovně podrobnosti členění peněžních operací obce. Nejvyšší úrovní jsou **třídy**, kterých je sedm:

¹⁰ § 1 vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹¹ Právní předpisy upravující účetnictví obcí používají pro tuto činnost pojem hospodářská činnost.

¹² § 3 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění.

¹³ Schick, A.: Strategie zavedení střednědobého a výkonově orientovaného rozpočtování v České republice, Washington, D. C., World Bank Institut, 2000, s. 35.

- 1 - daňové příjmy,
- 2 - nedaňové příjmy,
- 3 - kapitálové příjmy,
- 4 - přijaté transfery,
- 5 - běžné výdaje,
- 6 - kapitálové výdaje,
- 8 – financování.

Další úrovní jsou seskupení položek a podseskupení položek a nejnižší úrovní podrobnosti druhového třídění jsou potom **položky**. Logika tohoto třídění spočívá v tom, že každá položka je čtyřmístný číselný kód, přičemž první číslo vyjadřuje třídu, do které daná položka spadá, první dvojčíslí seskupení položek a první trojčíslí podseskupení položek. Takže pokud obec přijme na svůj bankovní účet např. výnos daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, bude tento příjem oklasifikován položkou 1111. Přičemž první číslo vyjadřuje, že se jedná o daňové příjmy, první dvojčíslí, že se jedná o daně z příjmů a trojčíslí, že se jedná o daně z příjmu fyzických osob. Obdobně výnos daně z příjmu fyzických osob samostatně výdělečně činných by byl oklasifikován položkou 1112.

Rádi bychom ještě blíže vysvětlili **kategorii financování**. Jak již bylo řečeno, financující operace vypovídají o tom, z jakých zdrojů byl kryt deficit rozpočtu, či jak bylo naloženo s přebytkem rozpočtu. Deficit rozpočtu může být kryt buď tím, že obec přijme cizí prostředky, u kterých jí vznikne závazek je v budoucnosti splatit (může se pak jednat buď o půjčku, úvěr, vydání obligací či vydání směnky) nebo tak, že uhradí deficit ze svých prostředků. V tomto případě buď použije ke krytí deficitu prostředky, které má naspořené na svých bankovních účtech a rozdíl mezi stavem jejího bankovního účtu na počátku a na konci roku bude právě ve výši uhrazeného deficitu, nebo prodá určitá finanční aktiva, která má ve svém držení za účelem uložení svých dočasně volných prostředků a bude realizovat příjmy z operací, kterými řídí svou likviditu. Jakým způsobem byl kryt deficit rozpočtu je zobrazeno v kategorii financování. Stejně tak přebytek rozpočtu může znamenat buď to, že obci přibudou finanční prostředky na jejím bankovním účtu, nebo že přebytek rozpočtu vytváří, aby mohla splatit své závazky z minulých let (vydané obligace, úvěr), nebo přebytek uloží do jiné, výnosnější formy finančních aktiv, než jsou prostředky na bankovním účtu. Nakoupí například cenné papíry s tím, že bude očekávat, že jejich tržní hodnota poroste a ona bude při jejich prodeji v budoucnosti realizovat zisk, opět se jedná o operaci řízení likvidity.

S tím, co bylo výše řečeno, souvisí ještě jedna problémová oblast, a sice **jak se v rozpočtu obce zobrazují přijaté závazky a jak půjčené prostředky jiným subjektům**. Veškeré přijaté finanční závazky ať již formou půjčky, úvěru, vydáním obligací, přijetím návratné finanční výpomoci, vydané směnky se v rozpočtu zobrazí v kategorii financování. Nejedná se tedy o příjem, ale o financující operaci! Pokud však obec půjčuje své finanční prostředky jiným subjektům, rozhoduje o tom, kde se tato operace v rozpočtu promítne účel, který tím obec sleduje. Pokud obec půjčuje prostředky s tím, že sleduje výnos, který jí tato operace přinese, **řídí tak svou likviditu**, neboť ukládá dočasně nepotřebné prostředky do formy výnosnějšího aktiva. Tato operace se promítne **v kategorii financování**. Pokud však obec sleduje při poskytování půjčky tzv. **rozpočtovou politiku**, tzn. půjčuje prostředky například místnímu podnikateli, neboť chce podpořit jeho činnost, nebo místní neziskové organizaci, pak se poskytnutá půjčka zobrazí **ve výdajích** (běžných či kapitálových dle účelu, ke kterému je poskytnuta) a **splátky této půjčky se zobrazí v nedaňových příjmech**.

Odvětvové členění peněžních operací doplňuje druhové třídění tím, že **poskytuje informaci o tom, na jaký účel byl daný výdaj použit, z jaké oblasti byly příjmy realizovány**. Odvětvové členění je pro obce **také povinné**. Odvětvové členění se nevztahuje na všechny peněžní operace, které obec realizuje, neboť u některých typů operací nám postačí informace získané z druhového členění peněžních operací a odvětvové členění by zde nemělo smysl. Odvětvovým členěním se klasifikují veškeré výdaje, tedy operace třídy 5 a 6, kapitálové příjmy a nedaňové příjmy s výjimkou splátek půjček poskytnutých za účelem rozpočtové politiky. Odvětvové členění se tedy nevztahuje na daňové příjmy, příjmy z dotací a financující operace – třídy 1, 4 a 8. Toto členění opět využívá čtyři úrovně podrobnosti, přičemž nejvyšší úrovní jsou **skupiny**:

skupina 1: zemědělství, lesní hospodářství a rybářství,

skupina 2: průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,

skupina 3: služby pro obyvatelstvo,

skupina 4: sociální věci a politika zaměstnanosti,

skupina 5: bezpečnost státu a právní ochrana,

skupina 6: všeobecná veřejná správa a služby.

Další úrovně jsou oddíly, pododdíly a nejnižší úrovně jsou paragrafy.

Třetím členěním, které rozpočtová skladba používá, je **odpovědnostní členění**, které člení peněžní operace do kapitol. Toto členění **zohledňuje odpovědnost a působnost subjektu, který s peněžními prostředky nakládá**. Odpovědnostní členění je pro obce **nepovinné**. Toto členění využívají zejména větší obce, u nichž se obecní úřad člení na jednotlivé odbory a kde má tedy toto členění své opodstatnění. Toto členění je povinné pro peněžní operace státního rozpočtu.

Rozpočtová skladba definuje ještě **konsolidační členění**. I toto členění je pro obce povinné. Jedná se o třímístný kód, **záznamovou jednotku**, kterou se klasifikují peněžní operace pro potřeby konsolidace. Toto členění poskytuje potřebné informace o převodech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů, které druhové ani jiné třídění rozpočtové skladby neposkytuje. Na základě těchto informací je potom možné vyloučit převody uvnitř organizační jednotky, za kterou se sestavuje výkaz o plnění veřejných rozpočtů. Například pokud se sestavuje výkaz za krajskou úroveň veřejných rozpočtů, tak vyloučit převody prostředků mezi jednotlivými obcemi uvnitř kraje, neboť se nejedná o faktický výdaj veřejných prostředků a faktický příjem veřejných prostředků, ale pouze o jejich přesun uvnitř kraje. Konsolidace sumáře veřejných rozpočtů na úrovni kraje se tedy provádí snížením jeho příjmů, výdajů a financování právě o tyto převody. Konsolidace se provádí i u obecních rozpočtů, kdy se z výkazu o plnění rozpočtu obce vylučují převody mezi jednotlivými bankovními účty, které musí být klasifikovány rozpočtovou skladbou, protože u jednoho účtu se jedná o výdaj a u druhého o příjem, ale fakticky obec prostředky ani nevydala, ani nepřijala. Pro potřeby konsolidace na úrovni obce se však využívá pro tyto účely určených položek druhového členění.